T091 ATĐ 3 (14) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q13-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 13 217

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 13

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 5)

Noùi neân neân nhaõn thaáy saéc, hay laø hai nhaõn thaáy saéc? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën caùc toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy nghóa lyù cuûa mình. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp nhaõn thöùc thaáy saéc, nhö Toân giaû Phaùp Cöùu. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp nhaõn thöùc töông öng vôùi tueä thaáy saéc, nhö Toân giaû Dieäu AÂm. hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp hoøa hôïp thaáy saéc, nhö ngöôøi ñöa ra thí duï. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp neân nhaõn thaáy saéc, nhö Ñoäc Töû Boä. Vì ngaên chaën caùi chaáp kyø quaùi cuûa caùc toâng chæ khaùc laï nhö vaäy, bieåu hieän roõ raøng toâng chæ cuûa mình laø hai nhaõn thaáy saéc, cho neân soaïn ra luaän naøy. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu nhaõn thöùc thaáy saéc, thì thöùc phaûi coù töôùng thaáy, nhöng maø thöùc khoâng coù töôùng thaáy, cho neân khoâng hôïp lyù. Neáu nhaõn thöùc töông öng vôùi tueä thaáy thaáy saéc, thì nhó thöùc töông öng vôùi tueä cuõng phaûi nghe thanh, nhöng maø tueä khoâng coù töôùng nghe, cho neân khoâng hôïp lyù. Neáu hoøa hôïp thaáy saéc, thì caàn phaûi taát caû moïi luùc ñeàu thaáy saéc, bôûi vì khoâng coù luùc naøo khoâng hoøa hôïp, cho neân cuõng khoâng hôïp lyù. Neáu neân nhaõn thaáy saéc chöù khoâng phaûi laø hai nhaõn, thì caùc phaàn cuûa thaân cuõng seõ khoâng cuøng luùc caûm giaùc ñöôïc söï xuùc chaïm nhö thaân caên, hai caùnh tay caùch xa nhau tuy xa maø maø coù theå cuøng luùc caûm giaùc ñöôïc söï xuùc chaïm sinh ra neân thaân thöùc; hai nhaõn cuõng nhö vaäy, caùch nhau tuy xa nhöng ngaïi gì cuøng luùc thaáy saéc sinh ra neân nhaõn thöùc? Hoûi: Neáu nhaõn thaáy saéc, thì caùc thöùc khaùc cuøng luùc taïi sao khoâng thaáy, vaø luùc khoâng coù thöùc cuõng seõ thaáy saéc? Ñaùp: Nhaõn coù hai loaïi, neân laø thöùc hôïp laïi, hai laø thöùc troáng khoâng.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 13 218 Thöùc hôïp laïi thì coù theå thaáy, thöùc troáng khoâng thì khoâng theå naøo thaáy

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 13 219

ñöôïc, cho neân khoâng coù gì sai. Laïi nöõa, sôû dó soaïn ra luaän naøy, laø muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh, nghóa laø hai maét cuûa caùc höõu tình caùch xa nhau, hoaëc laø nöûa vöøng hay neân haït vöøng, nöûa haït thoùc hay neân haït thoùc, nöûa ngoùn tay hay neân ngoùn tay, nöûa caùnh tay hay neân caùnh tay, nöûa taàm cung hay neân taàm cung, nöûa Caâu-loâ-xaù hay neân Caâu-loâ-xaù, nöûa Du-thieän-na hay neân Du-thieän-na. hoaëc laø cho ñeán traêm Du-thieän-na, nhö chuùng sinh coù thaân ôû trong bieån roäng. Hoaëc coù daøi traêm du-thieän-na, thaäm chí coù luùc daøi hai ngaøn neân traêm du-thieän-na, nhö haït La-hoâ laø vua A-toá-laïc coù thaân löôïng raát to lôùn. Laïi nhö thaân löôïng cuûa trôøi Saéc cöùu caùnh, cao lôùn neân vaïn saùu ngaøn du-thieän-na. hai maét cuûa nhöõng loaïi naøy caùch nhau raát xa. Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi: Laøm sao nhaõn thöùc döïa vaøo ñoù maø chuyeån ñöôïc? Laø hai nhaõn thöùc cuøng luùc ñeàu döïa vaøo neân nhaõn thöùc maø sinh chaêng? Hay laø döïa vaøo neân nhaõn thöùc sinh roài, laïi döïa vaøo nhaõn thöùc thöù hai maø chuyeån chaêng? Hay laø neân nhaõn thöùc phaân laøm hai phaàn, ôû nôi hai nhaõn thöùc ñeàu coù neân nöûa maø sinh ra chaêng? Hay laø neân nhaõn thöùc, nhö ñaët ngang neân vaät noái thoâng vôùi hai nhaõn chaêng? Neáu hai nhaõn thöùc cuøng luùc ñeàu döïa vaøo neân nhaõn sinh ra, thì phaûi laø neân höõu tình coù hai taâm cuøng chuyeån, ñieàu naøy khoâng hôïp lyù. Neáu neân nhaõn thöùc döïa vaøo neân nhaõn sinh ra roài, laïi döïa vaøo nhaõn thöùc thöù hai maø chuyeån, thì phaûi laø neân phaùp truù trong hai saùt-na, nhöng khoâng coù ñieàu naøy xaûy ra. neáu neân nhaõn thöùc phaân laøm hai phaàn, ôû nôi hai nhaõn ñeàu coù neân nöõa sinh ra, thì theå cuûa neân phaùp phaûi coù hai phaàn, nhöng maø theå taát caû phaùp khoâng coù phaân nhoû ra ñöôïc. Neáu neân nhaõn thöùc gioáng nhö ñaët ngang neân vaät noái thoâng vôùi hai nhaõn, thì thuaän theo neân thöùc cuõng laø nhaõn thöùc cuõng laø thaân thöùc, bôûi vì khoaûng giöõa hai nhaõn döïa vaøo thaân caên, nhöng maø naêm thöùc thaân coù nôi döïa vaøo ñeàu khaùc nhau-nôi duyeân vaøo ñeàu khaùc nhau, khoâng hôïp vôùi neân thöùc maø coù hai choã döïa hai choã duyeân. Muoán laøm cho söï nghi ngôø naøy coù ñöôïc quyeát ñònh vôùi neân thöùc maø coù hai choã döïa-hai choã duyeân. Muoán laøm cho söï nghi ngôø naøy coù ñöôïc quyeát ñònh ñuùng ñaén, cho neân hieån baøy tuy khoâng coù hai nhaõn thöùc cuøng luùc, cho ñeán khoâng coù neân thöùc naèm ngang noái thoâng vôùi hai nhaõn, nhöng maø ñieàu aáy khoâng phaûi laø khoâng döïa vaøo hai nhaõn sinh ra neân nhaõn thöùc, hai nhaõn tuy caùch nhau caû traêm du-thieän-na cuõng khoâng coù gì sai laàm. Nghóa lyù nhö vaäy vi teá saâu xa voâ cuøng, khoù coù theå hieåu roõ raøng ñöôïc, nay muoán hieån baøy nghóa lyù raát saâu xa aáy, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Neân noùi neân nhaõn thaáy saéc hay laø hai nhaõn thaáy saéc?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 13 220

Ñaùp: Phaûi noùi laø hai nhaõn thaáy saéc. Hoûi: Laøm sao hai nhaõn caùch nhau raát xa, neân thöùc döïa vaøo ñoù maø laøm cho cuøng luùc thaáy ñöôïc saéc? Ñaùp: Cuøng luùc laø bôûi vì nhaõn thöùc ñaõ voán döïa vaøo caên, giaû söû coù traêm nhaõn vaø moãi neân nhaõn caùch nhau caû traêm du-thieän-na, thì cuõng coù theå döïa vaøo

ñoù maø sinh ra neân thöùc, khieán cho cuøng luùc thaáy ñöôïc. Nhö ñoà duøng baèng ngoïc ca-giaø coù traêm voøng troøn nhoû, neân phía höôùng veà traêm phía hieän roõ hình töôïng cuûa noù, nhö vaäy neân thöùc döïa vaøo nhieàu nhaõn sinh ra, laøm cho cuøng luùc thaáy ñöôïc, nghi lyù aáy cuõng nhö vaäy. Neân bieát trong naøy noùi nhaõn thaáy saéc, laø ngaên chaën ba loaïi chaáp sai khaùc nhö cuûa Phaùp cöùu..., hai nhaõn thaáy saéc, laø ngaên chaën caùi chaáp neân nhaõn thaáy saéc cuûa Ñoäc Töû Boä. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu nhaém neân maét thì khôûi leân thöùc baát tònh, luùc môû hai maét thì khôûi leân thöùc thanh tònh. Giaû söû nhaém neân maét khôûi leân thöùc nhö vaäy, luùc môû hai maét cuõng khôûi leân thöùc naøy, thì khoâng neân noùi laø hai maét thaáy saéc. Nhöng maø nhaém neân maét khôûi leân thöùc baát tònh, luùc môû hai maét thì khôûi leân thöùc thanh tònh, vì vaäy phaûi noùi laø hai maét thaáy saéc. Khoâng nhöõng thaønh laäp toâng chæ maø nghóa lyù cuõng laäp töùc ñöôïc thaønh laäp, do ñoù laïi tieáp tuïc hoûi ñaùp, bieåu hieän roõ raøng ñaây laø nhaân khôûi leân thöùc thanh tònh, nghóa laø hieåu bieát roõ raøng ñoái vôùi nhieàu caûnh, cuøng vôùi ñieàu naøy traùi ngöôïc nhau thì goïi laø thöùc baát tònh. Nhö nhaém laïi, che phuû-suy toån-phaù vôõ vaø huûy hoaïi cuõng nhö vaäy. Che phuû nghóa laø duøng tay-duøng aùo-duøng laù hay duøng caùc vaät khaùc maø che kín. Suy toån nghóa laø nhöõng thöù khoùi-buïi-chaát baån... laøm cho toån haïi. Phaù vôõ nghóa laø caùc maøng moâ-caùc giaùc maïc bò phaù huûy. Huûy hoaïi nghóa laø khoâ naùt-rôøi ra-töï suy suïp-bò truøng aên moøn laøm cho hö hoaïi. Che phuû-suy toån..., nhö nhaém laïi khôûi leân thöùc baát tònh, ngöôïc laïi vôùi ñieàu naøy thì khôûi leân thöùc thanh tònh. Ñaây laø döïa vaøo lyù theá tuïc thuaän theo nhöõng nôi nöông töïa maø noùi veà tònh vaø baát tònh. Neáu döïa vaøo thaéng nghóa thì thöùc thieän goïi laø thanh tònh, thöùc nhieãm goïi laø baát tònh. Vì vaäy ñoái vôùi nhaõn caàn phaûi laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù nhaõn thanh tònh maø thöùc baát tònh, nghóa laø döïa vaøo nhaõn voán coù maø khôûi leân nhaõn thöùc nhieãm. 2. Coù thöùc thanh tònh maø nhaõn baát tònh, nghóa laø döïa vaøo nhaõn khoâng voán coù maø khôûi leân nhaõn thöùc thieän. 3. Coù nhaõn vaø thöùc ñeàu thanh tònh, nghóa laø döïa vaøo nhaõn voán coù maø khôûi leân nhaõn thöùc thieän. 4. Coù nhaõn vaø thöùc ñeàu baát tònh, nghóa laø döïa vaøo nhaõn khoâng voán coù maø khôûi leân nhaõn thöùc nhieãm. Nhö maét thaáy saéc, tai nghe thanh-muõi

ngöûi höông cuõng nhö vaäy, bôûi vì ñeàu coù hai xöù gioáng nhö maét. Hoûi: Vì sao maét-tai-muõi ñeàu coù hai choã, maø löôõi vaø thaân chæ coù neân choã? Ñaùp: Caên xöù cuûa caùc saéc laø trang nghieâm cho thaân, neáu coù hai löôõi thì vieäc naøy thaät thoâ laäu, theá gian seõ gieãu côït: Taïi sao ngöôøi naøy laïi coù hai löôõi gioáng nhö raén ñoäc? Neáu coù hai thaân thì cuõng laø thoâ laäu, bò theá gian gieãu côït: taïi sao neân ngöôøi maø coù hai thaân, gioáng nhö hai ngoùn tay gheùp laïi. Hoûi: Xöù cuûa maét-tai-muõi taïi sao chæ coù hai chöù khoâng theâm khoâng bôùt? Ñaùp: Hieáp Toân giaû noùi: "Taát caû sinh ra nghi ngôø cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi." Nghóa laø neáu theâm bôùt cuõng laïi sinh ra nghi ngôø, taïi sao ôû ñaây coù ba nhöng taát caû chæ coù nhö vaäy? Nhöng maø ñeàu coù hai choã thì khoâng traùi vôùi

phaùp taùnh. Coù ngöôøi noùi: caên xöù ñeå trang nghieâm cho thaân, neáu theâm hay bôùt thì thaân seõ xaáu xí. Coù ngöôøi noùi: Saéc caên laø nôi sinh ra thöùc thanh tònh, neáu thích hôïp vôùi ba thöùc döïa vaøo hai choã maø sinh ra thì roõ raøng khoâng hoãn loaïn, theâm thì thöùc seõ hoãn loaïn, bôùt thì thöùc seõ khoâng roõ raøng. Coù ngöôøi noùi: Saéc caên laø nôi choïn laáy caûnh cuûa mình, taát caû chæ coù hai ñeå choïn laáy ñaày ñuû söï vieäc cuûa caûnh, giaûm bôùt thì khoâng roõ raøng, taêng theâm thì seõ voâ duïng. Hoûi: Vì sao hai maét-hai tai-hai muõi, hôïp laïi thaønh neân Giôùi- neân Xöù-neân Caên? Ñaùp: Bôûi vì taùc duïng nhö nhau, nghóa laø tuy coù hai choã maø cuøng phaùt sinh neân thöùc-cuøng choïn laáy neân caûnh, nhö nôi choán cuûa caùc phaàn thaân tuy nhieàu maø taùc duïng nhö nhau, cho neân chæ laäp thaønh neân Giôùi- neân Xöù-neân Caên ñieàu naøy cuõng nhö vaäy. Maét coù hai loaïi, ñoù laø tröôûng döôõng vaø dò thuïc sinh, khoâng coù ñaúng löu khaùc bieät-khoâng theå naøo ñaït ñöôïc. Hoûi: Coù theå chæ coù maét tröôûng döôõng chöù khoâng coù dò thuïc sinh, hoaëc chæ coù maét dò thuïc sinh chöù khoâng coù tröôûng döôõng chaêng? Ñaùp: Khoâng coù maét dò thuïc sinh lìa xa maét tröôûng döôõng, nhö ngöôøi coi troïng ngöôøi-nhö töôøng coi troïng töôøng, tröôûng döôõng phoøng hoä dò thuïc cuõng nhö vaäy; nhöng maø coù maét tröôûng döôõng lìa xa maét dò thuïc sinh, nhö töø choã khoâng coù maét maø caûm ñöôïc Thieân nhaõn. Hoûi: Laø maét tröôûng döôõng thaáy saéc nhieàu, hay laø maét dò thuïc sinh? Ñaùp: Maét tröôûng döôõng thaáy saéc nhieàu chöù khoâng phaûi maét dò thuïc sinh, bôûi vì nhaõn caên cuûa chö Thieân laø tröôûng döôõng. Nhöng döïa theo

phaïm vi thôøi gian thì hai maét coù hôn keùm, caàn phaûi laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù maét tröôûng döôõng hôn haún chöù khoâng phaûi laø maét dò thuïc sinh, nhö luùc tuoåi nhoû thì luùc aáy dò thuïc noái tieáp nhau ít hôn. 2. Coù maét dò thuïc sinh hôn haún chöù khoâng phaûi laø maét tröôûng döôõng, nhö luùc giaø beänh thì luùc aáy tröôûng döôõng noái tieáp nhau ít hôn. 3. Coù hai maét ñeàu hôn haún, nhö luùc tröôûng thaønh. 4. Coù hai maét ñeàu khoâng hôn haún, nghóa laø tröø ra nhöõng phaàn vò tröôùc. Döïa theo höõu tình noái tieáp nhau thì hai maét coù hôn keùm, cuõng caàn phaûi laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù maét tröôûng döôõng hôn haún chöù khoâng phaûi laø maét dò thuïc sinh, nhö coù ngöôøi giaøu sang, maét dò thuïc suùt keùm, maø cung caáp nhieàu duyeân cho neân maét tröôûng döôõng hôn haún. 2. Coù maét dò thuïc sinh hôn haún chöù khoâng phaûi laø maét tröôûng döôõng nhö coù ngöôøi ngheøo heøn, maét dò thuïc sinh hôn haún, maø thieáu duyeân giuùp ñôõ cho neân maét tröôûng döôõng suùt keùm. 3. Coù hai maét ñeàu hôn haún, nhö coù ngöôøi giaøu sang, maét dò thuïc sinh hôn haún, nhieàu duyeân giuùp ñôõ cho neân maét tröôûng döôõng cuõng hôn haún. 4. Coù hai maét ñeàu khoâng hôn haún, nhö coù ngöôøi ngheøo heøn, maét dò thuïc sinh suùt keùm, vì thieáu duyeân giuùp ñôõ cho neân maét tröôûng döôõng cuõng suùt keùm. Vaû laïi, maét tröôûng döôõng coù hai loaïi, ñoù laø do phaùp thieän maø tröôûng döôõng vaø do phaùp baát thieän maø tröôûng döôõng. Hoûi: Laø maét tröôûng döôõng nhôø phaùp thieän maø thaáy saéc hôn haún, hay laø maét tröôûng döôõng do phaùp baát

thieän maø thaáy saéc hôn haún? Ñaùp: Maét tröôûng döôõng nhôø phaùp thieän maø thaáy saéc hôn haún, nhö tu taäp caûm ñöôïc Thieân nhaõn laø do phaùp thieän maø tröôûng döôõng. Maét dò thuïc sinh cuõng coù hai loaïi, ñoù laø dò thuïc cuûa nghieäp thieän vaø dò thuïc cuûa nghieäp baát thieän. Hoûi: Laø maét dò thuïc sinh cuûa nghieäp thieän thaáy saéc hôn haún, hay laø maét dò thuïc sinh cuûa nghieäp baát thieän thaáy saéc hôn haún? Ñaùp: Maét cuûa dò thuïc sinh cuûa nghieäp thieän thaáy saéc hôn haún, nhö maét cuûa Boà-taùt, Chuyeån luaân vöông... laø dò thuïc cuûa nghieäp thieän. Neáu döïa theo söï noái tieáp nhau, hoaëc coù maét dò thuïc sinh cuûa nghieäp baát thieän thaáy saéc hôn haún, khoâng phaûi laø maét dò thuïc sinh cuûa nghieäp thieän, nhö maét cuûa caùc Long vöông thaáy saéc hôn haún con ngöôøi. Nhö maét, tai-muõi- löôõi-thaân cuõng nhö vaäy. YÙ coù ba loaïi, ñoù laø dò thuïc sinh-ñaúng löu vaø

saùt-na. Saùt-na thì nghóa laø Khoå phaùp trí nhaãn töông öng. Saéc coù ba loaïi, ñoù laø dò thuïc sinh-tröôûng döôõng vaø ñaúng löu. Nhö saéc, höông-vò-xuùc cuõng nhö vaäy. Thanh coù hai loaïi, ñoù laø tröôûng döôõng vaø ñaúng löu, bôûi vì khoâng coù dò thuïc sinh maø laïi coù giaùn ñoaïn. Phaùp coù boán loaïi, ñoù laø dò thuïc sinh-ñaúng löu-saùt-na vaø thaät söï. Thaät söï nghóa laø caùc phaùp voâ vi. Hoûi: Cöïc vi cuûa nhaõn caên laøm sao maø toàn taïi, laø phaân boá keà caän maø toàn taïi, hay laø toàn taïi theo tröôùc sau? Giaû söû nhö vaäy coù gì sai? Neáu phaân boá keà caän maø toàn taïi thì taïi sao gioù thoåi khoâng taûn xa? Neáu toàn taïi theo tröôùc sau thì taïi sao tröôùc khoâng ngaên ngaïi sau? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Phaân boá keà caän tröôùc troøng ñen maø toàn taïi, ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa saéc beân ngoaøi gioáng nhö hoa Hoà tuy, hoaëc gioáng nhö boät gaïo rang raûi ra treân maët nöôùc traøn ñaày. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao gioù thoåi khoâng taûn ra? Ñaùp: Bôûi vì saéc thanh tònh che phuû giöõ gìn cho neân gioù thoåi khoâng taûn ra. coù Sö khaùc noùi: Toàn taïi theo tröôùc sau trong troøng ñen. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao gioù thoåi khoâng taûn? Ñaùp: Bôûi vì saéc thanh tònh che phuû giöõ gìn cho neân gioù thoåi khoâng taûn ra. Coù Sö khaùc noùi: toàn taïi theo tröôùc sau trong troøng ñen. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao tröôùc khoâng ngaên ngaïi sau? Ñaùp: Bôûi vì theå thanh tònh cho neân khoâng chöôùng ngaïi laãn nhau, nghóa laø do chuûng loaïi nhö vaäy maø taïo ra thanh tònh, tuy tích taäp nhieàu maø khoâng ngaên ngaïi laãn nhau, nhö nöôùc hoà muøa thu laëng yeân trong veo, chieác kim nhoû rôi vaøo trong ñoù maø cuõng coù theå nhìn thaáy. Cöïc vi cuûa nhó caên truù trong loã tai, cöïc vi cuûa tyû caên truù trong loã muõi, ba caên nhö vaäy voøng quanh ñaàu maø truù gioáng nhö ñoäi voøng hoa möôït maø. Cöïc vi cuûa thieät caên truù ôû treân löôõi gioáng nhö nöûa vaàng traêng, nhöng ôû trong ñoù nhö möùc löôïng cuûa ñaàu maûy loâng khoâng coù thieät caên. Cöïc vi cuûa thaân caên thuaän theo trong ngoaøi thaân laàn löôït maø truù. Laïi coù Sö khaùc duøng thí duï bieåu hieän roû raøng töôùng cöïc vi cuûa caùc caên truù theo thöù töï, cöïc vi cuûa nhaõn caên gioáng nhö ñaàu chaøy giaõ thuoác tröôùc troøng ñen, cöïc vi cuûa nhó caên gioáng nhö chieác ñeøn ôû trong loã tai, cöïc vi cuûa tyû caên gioáng nhö moùng tay con ngöôøi ôû trong loã muõi, cöïc vi

cuûa thieät caên gioáng nhö dao caïo naèm ôû treân löôõi, cöïc vi cuûa thaân caên gioáng nhö giaùo nhoïn thuaän theo thaân maø truù, cöïc vi cuûa nöõ caên gioáng nhö tang troáng ôû trong hình theå ngöôøi nöõ, cöïc vi cuûa nam caên gioáng nhö chieác nhaãn ôû treân hình theå ngöôøi nam. ÔÛ trong kinh, Ñöùc Phaät cuõng duøng thí duï naøy noùi veà töôùng cuûa caùc caên. Cöïc vi cuûa nhaõn caên, coù luùc taát caû laø ñoàng phaàn, coù luùc taát caû laø

ñoàng phaàn cuûa noù, coù luùc neân phaàn laø ñoàng phaàn-neân phaàn laø ñoàng phaàn cuûa noù. Nhö cöïc vi cuûa nhaõn caên, cöïc vi cuûa nhó-tyû-thieät caên cuõng nhö vaäy. Cöïc vi cuûa thaân caên, coù luùc taát caû laø ñoàng phaàn cuûa noù, coù luùc neân phaàn laø ñoàng phaàn-neân phaàn laø ñoàng phaàn cuûa noù, chaéc chaén khoâng coù luùc naøo taát caû laø ñoàng phaàn. Hoûi: Neáu toaøn thaân ñöa vaøo trong hoà nöôùc laïnh buoát, hoaëc laø trong vaïc soâi noùng boûng, nhö ôû ñòa nguïc thaân bò nuùi nghieàn naùt töïa chieác laù vuïn, hoaëc laø möôøi ba loaïi löûa döõ quaán laáy thaân, luùc aáy haù khoâng phaûi laø taát caû ñoàng phaàn chaêng? Ñaùp: Luùc aáy cuõng coù ñoàng phaàn cuûa noù, neáu nhö cöïc vi cuûa taát caû thaân caên ñeàu sinh ra thaân thöùc, thì thaân seõ huûy hoaïi tan raõ, bôûi vì naêm thöùc thaân ñeàu döïa vaøo söï tích tuï, duyeân vôùi tích tuï maø coù. Hoûi: Saùu caên nhö nhaõn… coù maáy caên coù theå choïn laáy caûnh ñeán, coù maáy caên coù theå choïn laáy caûnh khoâng ñeán? Ñaùp: Ñeán coù hai loaïi: 1. Vì caûnh ñeán. 2. Voâ giaùn ñeán. Neáu döïa vaøo vì caûnh ñeán maø noùi, thì saùu caên ñeàu choïn laáy caûnh ñeán. Neáu döïa vaøo voâ giaùn ñeán maø noùi, thì ba caên choïn laáy caûnh ñeán, ñoù laø tyû-thieät vaø thaân; ba caên choïn laáy caûnh khoâng ñeán, ñoù laø nhaõn nhó vaø yù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao tai nghe tieáng gaàn nhö tieáng beân caïnh cöûa tai, maø maét khoâng thaáy saéc gaàn nhö saéc ñaàu chaøy giaõ thuoác? Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Tuy ñaàu maét khoâng thaáy saéc gaàn nhö ñaàu chaøy giaõ thuoác? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Tuy ñeàu choïn laáy caûnh khoâng ñeán, nhöng phaùp cuûa caên voán nhö vaäy, coù caên coù theå choïn laáy caûnh gaàn, coù caên khoâng coù theå choïn laáy caûnh gaàn, cho neân khoâng caàn phaûi chaát vaán.” Coù ngöôøi noùi: Neáu tieáng aùp saùt nhó caên, nhö ñaàu chaøy giaõ thuoác tieáp caän nhaõn caên, thì cuõng khoâng coù theå nghe, tieáng beân caïnh cöûa tai haõy coøn maø coù theå nghe ñöôïc, bôûi vì cöïc vi cuûa nhó caên ôû trong loã tai. Ñaïi ñöùc noùi raèng: Maét nhôø saùng toû cho neân coù theå thaáy saéc, neáu saéc aùp saùt thì laøm ngaên caùch vôùi aùnh saùng cho neân khoâng theå thaáy ñöôïc. Tai nhôø roãng khoâng cho neân coù theå nghe tieáng, tieáng tuy aùp maø chaúng ngaên ngaïi roãng khoâng, cho neân coù theå nghe tieáng. Töø ñoù maø noùi maét nhôø aùnh saùng taêng leân cho neân thaáy saéc, tai nhôø hö khoâng taêng leân cho neân nghe tieáng, muõi nhôø gioù taêng leân cho neân ngöûi muøi, löôõi nhôø nöôùc taêng leân cho neân neám vò, thaân nhôø ñaát taêng leân cho neân caûm giaùc xuùc chaïm, yù

nhôø taùc yù taêng leân cho neân coù theå hieåu roõ phaùp. Hoûi: Vì sao ba caên coù theå choïn laáy caûnh ñeán, ba caên khoâng coù theå choïn laáy caûnh ñeán? Ñaùp: Bôûi vì nhaõn thöùc döïa vaøo phaïm vi (giôùi) cuûa mình, duyeân vôùi phaïm vi cuûa mình vaø nôi khaùc, nhó thöùc cuõng nhö vaäy. YÙ thöùc döïa vaøo phaïm vi cuûa mình vaø nôi khaùc, duyeân vôùi phaïm vi cuûa mình vaø nôi khaùc. Ba thöùc coøn laïi döïa vaøo phaïm vi cuûa mình, duyeân vôùi phaïm vi cuûa mình. Laïi nöõa, nhaõn thöùc döïa vaøo ñoàng phaàn, duyeân vôùi ñoàng phaàn vaø ñoàng phaàn cuûa noù, nhó thöùc cuõng nhö vaäy. Boán thöùc coøn laïi döïa vaøo ñoàng phaàn, duyeân vôùi ñoàng phaàn. Ñaây laø döïa theo thöùc hieän taïi maø noùi. Laïi nöõa, nhaõn thöùc döïa vaøo vò trí (ñòa) cuûa mình vaø vò trí khaùc, duyeân vôùi vò trí cuûa mình vaø vò trí khaùc; nhó-thaân-yù thöùc cuõng nhö vaäy. Hai thöùc coøn laïi döïa vaøo vò trí cuûa mình, duyeân vôùi vò trí cuûa mình. Laïi nöõa, nnhaõn thöùc döïa vaøo voâ kyù, duyeân vôùi ba loaïi; nhó thöùc cuûng nhö vaäy. YÙ thöùc döïa vaøo ba loaïi, duyeân vôùi ba loaïi. Ba thöùc coøn laïi döïa vaøo voâ kyù, duyeân vôùi voâ kyù. Laïi nöõa, nhaõn thöùc döïa vaøo gaàn, duyeân vôùi gaàn vaø xa; nhó thöùc cuõng nhö vaäy. YÙ thöùc döïa vaøo gaàn xa, duyeân vôùi gaàn-xa. Ba thöùc coøn laïi döïa vaøo gaàn, duyeân vôùi gaàn. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì thaäm chí ba caên khoâng cuøng vôùi caûnh voâ giaùn maø toàn taïi, thì ba thöùc chaéc chaén khoâng sinh ra ñöôïc. Laïi nöõa, nhaõn thöùc hoaëc döïa vaøo nhoû maø duyeân vôùi lôùn nhö thaáy nuùi lôùn, hoaëc laø döïa vaøo lôùn maø duyeân vôùi nhoû nhö thaáy ñaàu maûy loâng, hoaëc döïa vaøo vaø duyeân ngang nhau nhö thaáy quaû Boà-ñaøo; nhó thöùc cuõng nhö vaäy. nôi naøo cuûa yù thöùc tuy khoâng theå naøo thieát laäp lôùn nhoû, maø sôû duyeân thì hoaëc lôùn hoaëc nhoû. Ba thöùc coøn laïi thì nôi döïa vaøo vaø duyeân theo nhö nhau, tuy theo cöïc vi cuûa tyû-thieät- thaân döïa vaøo nôi aáy, laäp töùc duyeân vôùi cöïc vi cuûa höông-vò-xuùc nôi aáy. Laïi nöõa, ba thöùc nhaõn-nhó-yù, döïa vaøo chaúng phaûi nghieäp, duyeân vôùi ng- hieäp vaø chaúng phaûi nghieäp; ba thöùc coøn laïi döïa vaøo chaúng phaûi nghieäp, duyeân vôùi chaúng phaûi nghieäp. Laïi nöõa, ba thöùc nhaõn-nhó-yù, döïa vaøo chaúng phaûi dieäu haïnh-aùc haïnh, duyeân vôùi dieäu haïnh-aùc haïnh vaø ñeàu chaúng phaûi (caâu phi); ba thöùc coøn laïi döïa vaøo chaúng phaûi dieäu haïnh-aùc haïnh, duyeân vôùi chaúng phaûi dieäu haïnh-aùc haïnh. Nhö dieäu haïnh vaø aùc haïnh; thieän giôùi vaø aùc giôùi, luaät nghi vaø baát luaät nghi, bieåu vaø phi bieåu cuõng nhö vaäy. Hoûi: Coù theå coù neân cöïc vi laøm nôi döïa vaøo, neân cöïc vi laøm nôi duyeân theo, sinh ra naêm thöùc nhö nhaõn-nhó... hay khoâng? Ñaùp: Khoâng coù, nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì naêm thöùc nhö nhaõn- nhó... döïa vaøo tích tuï vaø duyeân vôùi tích tuï, döïa vaøo höõu ñoái (chöôùng ngaïi)

vaø duyeân vôùi höõu ñoái, döïa vaøo hoøa hôïp vaø duyeân vôùi hoøa hôïp. Hoûi: Neáu phaùp ôû nôi aáy cuøng sinh, thì phaùp ôû nôi aáy cuøng dieät, saùt-na sau chaéc chaén khoâng döøng laïi, laøm sao coù theå noùi laø muõi ngöûi höông-löôõi neám vò-thaân caûm giaùc xuùc chaïm? Ñaùp: Neáu duyeân vôùi phaùp aáy sinh ra tyû-thieät vaø thaân thöùc, thì noùi phaùp aáy laø söï hieåu bieát sai khaùc cuûa

tyû-thieät vaø thaân thöùc, töùc laø noùi raèng ñoù chính laø söï ngöûi-neám vaø caûm giaùc cuûa tyû-thieät vaø thaân caên, cho neân khoâng coù gì sai. Hoûi: Nôi choán cuûa naêm caên nhö nhaõn-nhó... coù gaân xöông maùu thòt chaêng? Ñaùp: Khoâng coù, bôûi vì caùc saéc caên laø do ñaïi chuûng thanh tònh maø taïo ra, nhöng kinh noùi nôi choán cuûa saéc caên coù gaân xöông maùu thòt aáy, laø saéc-höông-vò-xuùc trong caên tieáp caän nôi choán cuûa caên, cho neân noùi laø coù, maø thaät söï thì nôi choán cuûa caên khoâng coù gaân xöông... Saéc xöù coù hai möôi loaïi, ñoù laø sanh-vaøng-ñoû-traéng, daøi-ngaén- vuoâng-troøn, cao-thaáp-thaúng-cong, maây-khoùi-buïi-söông, hình aûnh-caûnh vaät-saùng toû-toái taêm. Coù ngöôøi noùi: Saéc xöù coù hai möôi moát loaïi, ñoù laø hai möôi loaïi tröôùc vaø Khoâng nhaát hieån saéc. Nhö vaäy, caùc saéc hoaëc coù hieån baøy cho neân coù theå bieát laø chaúng coù hình daïng, ñoù laø xanh-vaøng- ñoû-traéng, hình aûnh-caûnh vaät-saùng toû-toái taêm vaø Khoâng nhaát hieån saéc; hoaëc coù hình daïng cho neân coù theå bieát laø chaúng phaûi hieån baøy, ñoù laø Bieåu nghieäp cuûa thaân; hoaëc coù hình daïng hieån baøy cho neân coù theå bieát, ñoù laø möôøi hai loaïi saéc coøn laïi, neáu khoâng hieän roõ hình daïng thì vì theá coù theå bieát laø khoâng coù. Hoûi: Laø duyeân vôùi neân saéc maø sinh ra nhaõn thöùc, hay laø duyeân vôùi nhieàu saéc maø sinh ra nhaõn thöùc? Neáu duyeân vôùi neân saéc maø sinh ra nhaõn thöùc, thì ôû ñaây phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: Nhaõn thöùc duyeân vôùi cuoän chæ naêm maøu. Neáu duyeân vôùi nhieàu saéc maø sinh ra nhaõn thöùc, thì neân nhaõn thöùc coù nhieàu taùnh hieåu roõ, nhieàu taùnh hieåu roõ cho neân phaûi coù nhieàu Theå, neân phaùp coù nhieàu Theå thì traùi ngöôïc vôùi lyù? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi chæ duyeân vôùi neân saéc maø sinh ra nhaõn thöùc. Hoûi: Ñieàu naøy laøm sao thoâng hieåu? Nhö noùi: Nhaõn thöùc duyeân vôùi cuoän chæ naêm maøu. Ñaùp: Nhieàu saéc hoøa hôïp cuøng sinh ra neân saéc, luùc thaáy neân saéc thì noùi laø cuøng thaáy nhieàu saéc. Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Khoâng phaûi neân nhaõn thöùc laäp töùc choïn laáy nhieàu saéc maø sinh ra, nhanh choùng cho neân khoâng phaûi laø cuøng luùc maø noùi laø cuøng luùc, laø taêng thöôïng maïn; nhö voøng löûa quay troøn chaúng phaûi voøng troøn maø noùi laø voøng troøn, laø taêng

thöôïng maïn.” Coù ngöôøi noùi: Cuõng duyeân vôùi nhieàu saéc maø sinh ra neân nhaõn thöùc. Hoûi: Thích hôïp laø neân nhaõn thöùc, coù nhieàu taùnh hieåu roõ chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Ñaùp: Neáu phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi neân saéc sinh ra neân nhaõn thöùc, neáu khoâng phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi nhieàu saéc sinh ra neân nhaõn thöùc. Ñaïi ñöùc noùi raèng: Neáu khoâng hieåu roõ raøng maø choïn laáy saéc sai bieät, thì duyeân vôùi nhieàu saéc cuõng sinh ra neân thöùc, nhö nhìn caây röøng duø sao cuõng phaûi choïn laáy nhöõng laù caây. Hoûi: Laø coù neân cöïc vi maøu xanh hay khoâng? Ñaùp: Coù, nhöng khoâng phaûi laø do nhaõn thöùc maø choïn laáy. Neáu neân cöïc vi chaúng phaûi laø maøu xanh, thì nhieàu cöïc vi tuï taäp cuõng seõ khoâng phaûi laø maøu xanh; vaøng-ñoû... cuõng nhö vaäy. Hoûi: Laø coù cöïc vi caùc hình daïng daøi-ngaén... hay khoâng? Ñaùp: Coù,

nhöng khoâng phaûi laø do nhaõn thöùc maø choïn laáy. Neáu neân cöïc vi chaúng phaûi laø caùc hình daïng daøi-ngaén..., thì nhieàu cöïc vi tuï taäp cuõng seõ khoâng phaûi laø caùc hình daïng daøi-ngaén... Laïi nöõa, coù saéc raát vi teá, khoâng thaáy chöù khoâng phaûi laø khoâng coù caûnh, nhö giaûm bôùt baûy cöïc vi thì Saéc xöù coù saéc maø khoâng coù caûnh; khoâng thaáy chöù khoâng phaûi laø raát vi teá, nhö tröø ra Saéc xöù coøn laïi saéc tích taäp coù saéc raát vi teá, khoâng thaáy chöù khoâng phaûi laø raát vi teá, nhö tröø ra Saéc xöù coøn laïi saéc tích taäp coù saéc raát vi teá, khoâng thaáy cuõng khoâng phaûi laø caûnh, nhö tröø ra Saéc xöù coøn laïi saéc cöïc vi, coù saéc chöù khoâng phaûi laø raát vi teá, khoâng thaáy cuõng khoâng phaûi laø khoâng coù caûnh, nhö ñaàu chaøy giaõ thuoác aùp saùt troøng cuûa maét. Laïi nöõa, coù saéc raát xa, cho neân khoâng thaáy chöù khoâng phaûi laø khoâng coù caûnh, nhö caùc trôøi Töù Thieân Vöông ... luùc ôû trong cung ñieän cuûa mình, thì luùc aáy tuy laø maét ngöôøi nhöng bôûi vì caûnh raát xa, cho neân khoâng thaáy coù saéc chöù khoâng phaûi laø caûnh; khoâng thaáy chöù khoâng phaûi laø raát xa, nhö caùc trôøi Phaïm Chuùng ... ñi ñeán choán nhaân gian, tuy gaàn nhöng khoâng thaáy coù saéc raát xa; khoâng thaáy cuõng khoâng phaûi laø caûnh, nhö caùc trôøi Phaïm Chuùng vaøo luùc ôû trong cung ñieän cuûa mình, maét ngöôøi khoâng thaáy coù saéc chöù khoâng phaûi laø raát xa; khoâng thaáy cuõng khoâng phaûi laø khoâng coù caûnh, nhö ñaàu chaøy giaõ thuoác aùp saùt vaøo troøng cuûa maét. Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Bôûi vì boán duyeân, cho neân tuy coù saéc nhöng maø khoâng thaáy: 1. Vì raát gaàn, nhö saéc cuûa ñaàu chaøy giaõ thuoác aùp saùt vaøo troøng maét. 2. Vì raát xa, nhö saéc cuûa Ba-tra-leâ (teân neân loaøi caây) ôû nôi naøy.

3. Vì raát nhoû, nhö giam bôùt baûy cöïc vi cuûa saéc. 4-Vì coù ngaên ngaïi, nhö saéc ôû beân ngoaøi böùc töôøng..,” Soá luaän thì noùi bôûi vì taùm duyeân, cho neân tuy noùi coù saéc maø khoâng nhìn thaáy, ñoù laø bôûi vì raát xa, vì raát gaàn, vì caên hö hoaïi, vì yù taùn loaïn, vì raát nhoû, vì coù ngaên ngaïi, vì bò aùnh saùng choùi loøa laøm maát ñi, vì gioáng nhö laøm cho hoãn loaïn. Thanh xöù coù boán loaïi, ñoù laø chaáp thoï, ñaïi chuûng döïa vaøo thanh, vaø khoâng chaáp thoï ñaïi chuûng döïa vaøo thanh; hai loaïi naøy ñeàu coù hai loaïi, ñoù laø thanh cuûa teân goïi höõu tình, vaø thanh cuûa teân goïi khoâng phaûi laø höõu tình; hai loaïi naøy ñeàu coù khaùc bieät do vöøa yù vaø khoâng vöøa yù, cho neân thaønh taùm loaïi. Coù ngöôøi noùi raèng: Chaáp thoï ñaïi chuûng döïa vaøo thanh vaø khoâng chaáp thoï ñaïi chuûng döïa vaøo thanh, ñeàu coù khaùc bieät do vöøa yù vaø khoâng vöøa yù; soá ñaïi chuûng cuûa höõu tình döïa vaøo thanh, vaø soá ñaïi chuûng cuûa chaúng phaûi laø höõu tình döïa vaøo thanh, cuõng ñeàu coù khaùc bieät do vöøa yù vaø khoâng vöøa yù, cho neân thaønh taùm loaïi. Hoûi: Laø duyeân vôùi neân thanh maø sinh ra nhó thöùc, hay laø duyeân vôùi nhieàu thanh maø sinh ra nhieàu thöùc? Neáu duyeân vôùi neân thanh maø sinh ra nhó thöùc, thì laøm sao cuøng neân luùc nghe aâm thanh cuûa naêm loaïi nhaïc, vaø cuøng neân luùc nghe aâm thanh ñoïc tuïng cuûa nhieàu ngöôøi? Neáu nghe nhieàu aâm thanh maø sinh ra nhó thöùc, thì neân nhó thöùc coù nhieàu taùnh hieåu bieát, cho ñeán noùi roäng ra? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Chæ duyeân vôùi neân

aâm thanh maø sinh ra nhó thöùc. Hoûi: Laøm sao cuøng neân luùc nghe ñöôïc naêm loaïi nhaïc vaø aâm thanh ñoïc tuïng cuûa nhieàu ngöôøi? Ñaùp: Nhieàu aâm thanh hoøa hôïp cuøng sinh ra neân aâm thanh, luùc nghe neân aâm thanh thì noùi laø nghe nhieàu aâm thanh Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Khoâng phaûi laø neân nhó thöùc laäp töùc choïn laáy nhieàu aâm thanh maø sinh ra, nhanh choùng cho neân khoâng phaûi laø cuøng luùc maø noùi laø cuøng luùc, cho ñeán noùi roäng ra.” Coù ngöôøi noùi: Cuõng duyeân vôùi nhieàu aâm thanh maø sinh ra neân nhó thöùc. Hoûi: Thuaän theo neân nhó thöùc coù nhieàu taùnh hieåu bieát, cho ñeán noùi roäng ra? Ñaùp: Neáu phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi neân aâm thanh sinh ra neân nhó thöùc, neáu khoâng phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi nhieàu aâm thanh sinh ra neân nhó thöùc. Ñaïi ñöùc noùi raèng: Neáu khoâng hieåu roõ raøng maø choïn laáy aâm thanh sai bieät, thì duyeân vôùi nhieàu aâm thanh cuõng sinh ra neân thöùc, nhö nghe tieáng oàn aøo laãn taïp cuûa nhieàu ngöôøi hoø heùt. Höông xöù coù boán loaïi, ñoù laø höông toát-höông xaáu-höông bình ñaúng

vaø höông khoâng bình ñaúng. Hoûi: Laø duyeân vôùi neân höông maø sinh ra tyû thöùc, hay laø duyeân vôùi nhieàu höông maø sinh ra tyû thöùc? Neáu duyeân vôùi neân höông sinh ra tyû thöùc, thì laøm sao cuøng neân luùc ngöûi ñöôïc traêm muøi höông hoøa vaøo nhau? Neáu duyeân vôùi nhieàu höông sinh ra tyû thöùc, thì neân tyû thöùc coù nhieàu taùnh hieåu roõ, cho ñeán noùi roäng ra? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Chæ duyeân vôùi neân höông maø sinh ra tyû thöùc. Hoûi: Laøm sao cuøng neân luùc ngöûi ñöôïc traêm muøi höông hoøa vaøo nhau? Ñaùp: Hoøa hôïp nhieàu höông cuøng sinh ra neân höông, luùc ngöûi neân höông thì noùi laø ngöûi nhieàu höông; Toân giaû Theá Höõu ñaõ noùi nhö tröôùc. Coù ngöôøi noùi: Cuõng duyeân vôùi nhieàu höông sinh ra neân tyû thöùc. Hoûi: Thuaän theo neân tyû thöùc coù nhieàu taùnh hieåu roõ, cho ñeán noùi roäng ra? Ñaùp: Neáu phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi neân höông sinh ra neân tyû thöùc, neáu khoâng phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi nhieàu höông sinh ra neân tyû thöùc; Ñaïi ñöùc ñaõ noùi nhö tröôùc, neân bieát. Vò xöù coù saùu loaïi, ñoù laø ngoït-chua-ñaéng-cay-maën-nhaït. Hoûi: Laø duyeân vôùi neân vò maø sinh ra thieät thöùc, hay laø duyeân vôùi nhieàu vò maø sinh ra thieät thöùc? Neáu duyeân vôùi neân vò sinh ra thieät thöùc, thì cuøng neân luùc laøm sao neám ñöôïc vieân thuoác coù traêm vò? Neáu duyeân vôùi nhieàu vò sinh ra thieät thöùc, thì neân thieät thöùc coù nhieàu taùnh hieåu roõ, cho ñeán noùi roäng ra? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Chæ duyeân vôùi neân vò sinh ra thieät thöùc. Hoûi: laøm sao cuøng neân luùc neám ñöôïc vieân thuoác coù traêm vò? Ñaùp: Nhieàu vò hoøa hôïp cuøng sinh ra neân vò, luùc neám neân vò thì noùi laø neám ñöôïc nhieàu vò; Toân giaû Theá Höõu ñaõ noùi nhö tröôùc. Coù ngöôøi noùi: Cuõng duyeân vôùi nhieàu vò sinh ra neân thieät thöùc. Hoûi: Thuaän theo neân thieät thöùc coù nhieàu taùnh hieåu roõ, cho ñeán noùi roäng ra? Ñaùp: Neáu phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi neân vò sinh ra neân thieät thöùc, neáu khoâng phaân bieät sai khaùc thì duyeân vôùi nhieàu vò sinh ra neân thieät thöùc; Ñaïi ñöùc ñaõ noùi nhö tröôùc, neân bieát. Hoûi: Neáu luùc neám vò thì do thieät thöùc daáy khôûi tröôùc, hay laø do thaân thöùc?

Ñaùp: Tuøy theo caûnh aáy taêng leân thì thöùc aáy daáy khôûi tröôùc, neáu hai caûnh nhö nhau thì thieät thöùc sinh ra tröôùc, bôûi vì caùc höõu tình taêng leân tham ñaém vaøo vò.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 13 229

Xuùc xöù coù möôøi neân loaïi, ñoù laø boán ñaïi chuûng-taùnh trôn-taùnh nhaùm-taùnh nheï-taùnh naëng-taùnh laïnh-taùnh noùng-taùnh ñoùi-taùnh khaùt. Hoûi: Laø duyeân vôùi neân xuùc maø sinh ra thaân thöùc, hay laø duyeân vôùi nhieàu xuùc maø sinh ra thaân thöùc? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Chæ duyeân vôùi neân xuùc maø sinh ra thaân thöùc, nghóa laø hoaëc duyeân vôùi taùnh cöùng, cho ñeán hoaëc duyeân vôùi taùnh khaùt. Coù ngöôøi noùi: Cho ñeán coù luùc duyeân vôùi naêm xuùc maø sinh ra neân thaân thöùc, ñoù laø taùnh trôn vaø boán ñaïi chuûng, cho ñeán taùnh khaùt vaø boán ñaïi chuûng. Coù ngöôøi noùi: Cho ñeán coù luùc duyeân vôùi möôøi neân loaïi xuùc maø sinh ra neân thaân thöùc, nhö thaäm chí coù luùc duyeân vôùi hai möôi loaïi saéc maø sinh ra neân nhaõn thöùc. Hoûi: Theá naøo laø thaân thöùc duyeân vôùi caûnh cuûa coïng töôùng, nhöng maø bôûi vì naêm thöùc thaân duyeân vôùi töï töôùng? Ñaùp: Töï töôùng coù hai loaïi, neân laø töï töôùng cuûa söï vieäc, hai laø töï töôùng cuûa xöù sôû. Neáu döïa vaøo töï töôùng cuûa söï vieäc maø noùi, thì naêm thöùc thaân cuõng duyeân vôùi coïng töôùng; neáu döïa vaøo töï töôùng cuûa xöù sôû maø noùi, thì naêm thöùc chæ duyeân vôùi töï töôùng, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Hoûi: vaøo luùc ngöûi-neám vaø caûm giaùc veà höông-vò-xuùc, laø ngöûi-neám vaø caûm giaùc chaáp thoï veà höông …, hay laø ngöûi neám vaø caûm giaùc khoâng phaûi laø chaáp thoï veà höông…? Neáu ngöûi-neám vaø caûm giaùc laø chaáp thoï veà höông…, thì taïi sao goïi laø thoï duïng söï boá thí cuûa thí chuû, laïi caàn phaûi trong taát caû moïi luùc coù ngöûi-neám vaø caûm giaùc? Neáu nhö ngöûi-neám vaø caûm giaùc khoâng phaûi laø chaáp thoï veà höông.., thì höông-vò-xuùc beân ngoaøi ñoái vôùi höông-vò-xuùc beân trong, cuõng khoâng coù nhaân duyeân gì, laøm sao maø thoï duïng? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Ngöûi-neám vaø caûm giaùc laø chaáp thoï ñoái vôùi höông-vò-xuùc. Hoûi: Theá naøo goïi laø thoï duïng söï boá thí cuûa thí chuû, laïi caàn phaûi trong taát caû moïi luùc coù ngöûi-neám vaø caûm giaùc? Ñaùp: Höông-vò-xuùc beân ngoaøi ñoái vôùi höông-vò-xuùc beân trong, laø caûm giaùc phaùt ra nhaân, cho neân khoâng coù gì sai traùi. Coù ngöôøi noùi: Ngöûi- neám vaø caûm giaùc khoâng phaûi laø söï chaáp thoï ñoái vôùi höông-vò-xuùc. Hoûi: Höông-vò-xuùc beân ngoaøi ñoái vôùi höông-vò-xuùc beân trong, cuõng khoâng coù nhaân duyeân gì, laøm sao maø thoï duïng? Ñaùp: Gioáng nhö aâm thanh cho neân khoâng coù gì sai. Coù ngöôøi noùi: Ñoái vôùi chaáp thoï vaø khoâng phaûi laø chaáp thoï veà höông-vò-xuùc cuøng ngöûi- neám vaø caûm giaùc nhöng maø khoâng ngay neân luùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 13 231

Hoûi: Höông-vò-xuùc beân trong ñaõ khoâng coù taêng giaûm, thì laøm sao ngöûi-neám vaø caûm giaùc ñöôïc? Ñaùp: Nhôø vaøo duyeân beân ngoaøi cho neân cuõng coù taêng giaûm. Phaùp xöù coù baûy loaïi, ñoù laø boán uaån tröôùc vaø ba

voâ vi, ôû trong Saéc uaån choïn laáy Voâ bieåu saéc (Theå cuûa saéc khoâng hieän roõ); ba voâ vi aáy nghóa laø hö khoâng-traïch dieät vaø phi traïch dieät. Hoûi: Laø duyeân vôùi neân phaùp maø sinh ra yù thöùc, hay laø duyeân vôùi nhieàu phaùp maø sinh ra yù thöùc? Ñaùp: Duyeân vôùi neân hay duyeân vôùi nhieàu ñeàu sinh ra yù thöùc. Vaû laïi, phaùp ñaõ duyeân khoâng chæ coù baûy loaïi, töùc laø baûy loaïi tröôùc, vaø caùc phaùp coøn laïi ñeàu coù theå laäp töùc duyeân vaøi, chæ tröø ra töï taùnh töông öng cuøng coù. Hoûi: töøng nghe Boà-taùt coù saùu caên saéc beùn maïnh meõ, theá naøo laø saéc beùn maïnh meõ ñoái vôùi caûnh nhaän bieát? Ñaùp: beân caïnh cung thaát cuûa Boà-taùt coù ngoâi nhaø voâ dieät, ôû trong ngoâi nhaø aáy thaép naêm traêm ngoïn ñeøn, luùc aáy Boà-taùt ôû trong cung thaát cuûa mình, khoâng thaáy aùnh löûa cuûa ngoïn ñeøn maø chæ thaáy aùnh saùng cuûa noù, thì bieát soá ngoïn ñeøn kia coù naêm traêm, ôû trong ñoù neáu coù neân ngoïn ñeøn Nieát-baøn töùc thì ghi nhaän noùi laø neân ngoïn ñeøn ñaõ dieät. Ñoù goïi laø nhaõn caên saéc beùn maïnh meõ cuûa Boà-taùt. Trong ngoâi nhaø Voâ dieät coù naêm traêm kyõ nöõ ngay neân luùc troåi leân aâm nhaïc, luùc aáy Boà-taùt khoâng thaáy nhöõng kyõ nöõ kia maø chæ nghe tieáng nhaïc, thì bieát trong ñoù ñang troåi leân naêm traêm tieáng nhaïc, neáu neân daây ñaøn bò ñöùt hoaëc neân ngöôøi nguû gaät, laäp töùc ghi nhaän noùi laø nôi aáy ñang dieät. Ñoù goïi laø nhó caên saéc beùn maïnh meõ cuûa Boà-taùt. Trong cung thaát cuûa Boà-taùt ñoát traêm loaïi höông hoøa quyeän, Boà-taùt ngöûi maø bieát coù traêm loaïi, ngöôøi hoøa hôïp höông aáy muoán thöû Boà-taùt, ôû trong traêm loaïi hoaëc theâm hoaëc bôùt, Boà-taùt ngöûi roài lieàn ghi nhaän noùi laø höông naøy so vôùi höông tröôùc coù theâm-bôùt nhö vaäy. Ñoù goïi laø tyû caên saéc beùn maïnh meõ cuûa Boà-taùt. Luùc Boà-taùt aên uoáng, ngöôøi haàu haï thöôøng duøng moùn aên traêm vò daâng leân, Boà-taùt neám roài lieàn bieát trong moùn aên ñoù ñaày ñuû traêm vò, luùc ngöôøi laøm thöùc aên muoán thöû Boà-taùt, ôû trong traêm vò hoaëc theâm hoaëc bôùt, Boà-taùt neám roài lieàn bieát trong ñoù coù theâm bôùt nhö vaäy. ñoù goïi laø thieät caên saéc beùn maïnh meõ cuûa Boà-taùt. Luùc Boà-taùt taém goäi thì ngöôøi haàu haï lieàn ñem aùo quaàn taém goäi daâng leân, Boà-taùt xuùc chaïm thì bieát roõ ngöôøi deät vaûi, hoaëc laø ngöôøi daâng aùo quaàn leân coù beänh nhö vaäy. ñoù goïi laø thaân caên saéc beùn maïnh meõ cuûa Boà-taùt. Boà-taùt kheùo leùo bieát roõ töï töôùng vaø coïng töôùng cuûa caùc phaùp, maø khoâng coù gì vöôùng maéc, ñoù goïi laø yù caên saéc beùn maïnh meõ cuûa Boà-taùt.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 13 231

Caùc phaùp quaù khöù thì taát caû phaùp aáy khoâng hieän roõ ra chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc maø hieån baøy nghóa lyù cuûa mình. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi quaù khöù vaø vò lai khoâng coù theå taùnh thaät söï, hieän taïi tuy coù maø ñeàu laø voâ vi, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Caùc phaùp quaù khöù thì taát caû phaùp aáy khoâng hieän coù chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, quaù khöù coù hai loaïi: 1. Ñôøi quaù khöù. 2. Du-giaø quaù khöù. Khoâng hieän roõ ra cuõng coù hai loaïi: 1. Ñôøi khoâng hieän roõ ra. 2. Che laáp ngaên caùch khoâng hieän

roõ ra. Trong naøy ñeàu döïa vaøo hai loaïi maø soaïn luaän, quaù khöù khoâng hieän roõ ra cuøng coù roäng vaø heïp, cho neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Coù quaù khöù maø khoâng phaûi laø khoâng hieän ra, nghóa laø nhö Tyø-kheo OÂ-ñaø-di noùi: “Taát caû kieát söû cuûa quaù khöù, töø röøng lìa xa röøng ñeán ñaây, Vui vôùi phaùp lìa xa caùc duïc, nhö ñænh nuùi sinh ra vaøng roøng.” Kinh OÂ-ñaø-di laø caên baûn cuûa luaän naøy. Nhö noùi: “Ñöùc Theá Toân an truù trong giaûng ñöôøng Loäc Maãu thuoäc thaønh Thaát-la-phieät, vaøo thôøi gian cuoái ngaøy töø trong ñònh vaéng laëng ñi ra, daãn OÂ-ñaø-di ñeán hoà nöôùc phía Ñoâng, maëc aùo loùt treân thaân böôùc vaøo hoà taém röûa, thì Toân giaû aáy lau thaân theå giuùp Ñöùc Phaät. Nhöng maø OÂ-ñaø-di ôû ngaøy xöa luùc Ñöùc Phaät laøm vò Boà-taùt, thöôøng ñi theo cung caáp haàu haï, nay thaáy thaân Ñöùc Phaät toûa aùnh saùng choùi loïi, hôn haún luùc laøm Boà-taùt cho neân hoan hyû kính yeâu, chaép tay thöa vôùi Ñöùc Phaät: Nay con muoán duøng baøi tuïng maø ví vôùi loaøi roàng ñeå ca ngôïi ñöùc Theá Toân, chæ nguyeän Theá Toân cho pheùp! Ñöùc Phaät noùi: Muoán noùi cöù tuøy yù maø noùi. Luùc aáy OÂ-ñaø-di lieàn noùi tuïng naøy.” Taát caû kieát söû cuûa quaù khöù, nghóa laø Ñöùc Phaät giaûi thoaùt taát caû caùc phieàn naõo. Töø röøng lìa xa röøng ñeán ñaây, röøng nghóa laø ñôøi soáng gia ñình, ñöùc Theá Toân töø gia ñình rôøi boû phaùp cuûa giaø ñình höôùng ñeán nôi chaúng coøn gia ñình. Vui vôùi phaùp lìa xa caùc duïc, duïc coù hai loaïi: 1. Duïc vì phieàn naõo. 2. Duïc vì nhieàu loaïi voán coù. Ñöùc Phaät khoâng nhieãm ñaém ñoái vôùi hai loaïi thaân taâm naøy cho neân goïi laø vui vôùi lìa xa, nghóa laø an truù ôû trong nieàm vui yeâu thích. Nhö ñænh nuùi sinh ra vaøng roøng, maët trôøi goïi laø vaøng roøng, ñænh nuùi töùc laø nôi maët

trôøi ñaõ moïc leân, nhö luùc maët trôøi môùi moïc thì aùnh saùng chieáu roïi khaép ñænh nuùi. Ñöùc Phaät töø phieàn naõo vaø tuøy phieàn naõo vöôït ra cuõng laïi nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Ñænh nuùi laø maây che treân ñænh nuùi, nhö luùc maët trôøi töø maây che vöôït ra thì aùnh saùng chieáu roïi khaép nôi, Ñöùc Phaät cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Ñænh nuùi laø ñaù ñen treân ñænh nuùi, vaøng nghóa laø ñaù vaøng, gioáng nhö ñaù vaøng sinh ra töø ñaù ñen, aùnh saùng chieáu roïi röïc rôõ; Ñöùc Phaät cuõng nhö vaäy, töø phieàn naõo phaùt ra Löïc-Voâ uùy..., aùnh saùng chieáu roïi röïc rôõ; ñoù goïi laø quaù khöù. Khoâng phaûi laø khoâng hieän roõ quaù khöù, laø quaù khöù thöù hai. Khoâng phaûi laø khoâng hieän roõ, thì khoâng phaûi laø hai loaïi khoâng hieän roõ, bôûi vì thaân Phaät hieän taïi maø hieån hieän. Coù khoâng hieän roõ ra maø khoâng phaûi laø quaù khöù, nghóa laø nhö coù neân, hoaëc duøng thaàn thoâng, hoaëc duøng chuù thuaät, hoaëc duøng caùc vò thuoác, hoaëc duøng trí ñaït ñöôïc töø nôi sinh ra nhö vaäy, coù nhöõng söï aån kín laøm cho khoâng hieån hieän. Hoaëc duøng thaàn thoâng, nghóa laø söùc thaàn thoâng laøm cho khoâng hieån hieän. Nhö trong kinh noùi: “Phaïm Vöông thöa vôùi Ñöùc Phaät: Con muoán aån thaân. Ñöùc Phaät noùi: Coù theå nhö vaäy. Luùc aáy Ñaïi Phaïm kia aån vaøo trong loøng ñaát, Ñöùc Phaät lieàn chæ roõ nôi aáy haù chaúng phaûi laø oâng sao? Phaïm Vöông nghó raèng: Bôûi vì nôi naøy gaàn quaù. Lieàn vöôït qua bieån roäng tieán vaøo trong buïng nuùi Dieäu cao maø truù. Ñöùc Theá Toân laïi chæ roõ

oâng ôû nôi naøy ö? Phaïm Vöông laïi nghó raèng: Bôûi vì nôi naøy sô saøi quaù. Töùc thì hoùa laøm thaân heát söùc beù nhoû, tieán vaøo truù trong loâng traéng uyeån chuyeån giöõa chaëng maøy cuûa Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät ñaõ bieát roài giaõn loâng traéng maø hieän roõ ra. Luùc aáy Ñaïi Phaïm Vöông trong loøng hoå theïn voâ cuøng. Ñöùc Phaät lieàn baûo raèng: Ta seõ aån thaân, duøng heát naêng löïc cuûa oâng xem thöû bieát ta ôû ñaâu hay khoâng? Phaïm Vöông vaâng daï cung kính. Luùc aáy Ñöùc Phaät lieàn tieán vaøo ñaúng trì (Ñònh) nhö vaäy, phoùng ra aùnh saùng to lôùn soi khaép nôi cung trôøi coõi Phaïm, cuõng laøm cho coõi Phaïm Theá nghe ñöôïc aâm thanh lôùn, caùc Phaïm Thieân vaø Phaïm Vöông khoâng bieát Ñöùc Phaät nôi ñaâu.” Hoûi: Ñöùc Phaät an truù nôi naøo laøm cho chö Thieân khoâng theå bieát ñöôïc? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Truù trong buùi toùc cuûa Phaïm Vöông. Coù ngöôøi noùi: Hoùa laøm thaân heát söùc vi dieäu. Coù ngöôøi noùi: Hoùa thaân khieán cho khoâng hieån hieän. Coù ngöôøi noùi: Hoùa laøm thaân heát söùc vi dieäu. Coù ngöôøi noùi: Hoùa thaân khieán cho khoâng hieån hieän. Coù ngöôøi noùi: Hoùa laøm saéc ngaên ngaïi maø che chaén. Coù ngöôøi noùi: Caûnh giôùi tónh löï trong tónh löï, caûnh giôùi Phaät cuûa Phaät ñeàu khoâng nghó baøn ñöôïc, cho neân khoâng coù theå bieát thaân Phaät ôû nôi naøo. Laïi nhö Toân giaû Ñaïi-muïc-kieàn-lieân, tieán

vaøo Ñaúng trì nhö vaäy lieàn ôû nôi choã ngoài maø töï aån kín, khieán cho Ñeà-baø-ñaït-ña ngay tröôùc maét maø khoâng nhìn thaáy, töông töï nhöõng loaïi nhö vaäy. Hoaëc duøng chuù thuaät, nghóa laø naêng löïc cuûa chuù thuaät laøm cho khoâng hieån hieän. Nhö ngöôøi ngöôøi Tieân ñaõ keát chuù thuaät, coù ngöôøi thoï trì tuøy theo naêng löïc maø aån kín laøm cho khoâng hieän roõ ra. hoaëc duøng caùc vò thuoác, nghóa laø naêng löïc cuûa caùc vò thuoác laøm cho khoâng hieån hieän. Nhö coù caùc vò thuoác voán coù nhieàu taùc duïng thaàn kyø, neáu coù ngöôøi caàm giöõ thì tuøy yù maø aån kín cuõng laøm cho khoâng hieän roõ ra, nhö cung cuûa Taát-xaù-giaø, Baïn-ñoà… Hoaëc duøng trí ñaït ñöôïc töø nôi sinh ra nhö vaäy, nghóa laø söùc maïnh cuûa trí aáy laøm cho hoï aån kín khoâng coøn hieån hieän. Trong naøy coù ngöôøi noùi: Ñòa nguïc tuy coù trí ñaït ñöôïc töø nôi sinh ra, nhöng khoâng coù naêng löïc laøm cho thaân khoâng hieån hieän, neáu hoï coù naêng löïc thì cuoái cuøng khoâng ôû trong choác laùt nhaän chòu khoå ñau nôi aáy. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Chuùng sinh ñòa nguïc tuy khoâng coù naêng löïc ôû beân caïnh nguïc toát laøm cho thaân khoâng hieän roõ ra, nhöng coù theå ôû nôi khaùc laøm cho thaân khoâng hieän roõ ra. Suùc sinh ngaï quyû vaø trôøi cuõng coù trí ñaït ñöôïc töø nôi sinh ra naøy, laøm cho thaân khoâng hieän roõ ra, chæ rieâng neõo ngöôøi laø khoâng coù. Hoûi: Trong boán loaïi naêng löïc nhö thaàn thoâng… naøy, loaïi naøo coù naêng löïc ñoái vôùi loaïi naøo laøm cho khoâng hieån hieän? Ñaùp: Thaàn thoâng coù naêng löïc khoâng hieän roõ ra ñoái vôùi taát caû, bôûi vì thuø thaéng nhaát. Hoûi: Thaàn thoâng cuûa ai ñoái vôùi ai coù naêng löïc laøm cho khoâng hieän roõ ra? Ñaùp: Phaät ñoái vôùi taát caû coù naêng löïc laøm cho khoâng hieän roõ ra, Ñoäc giaùc töø Phaät ra thì ñoái vôùi taát caû caùc loaïi khaùc, coù naêng löïc laøm cho khoâng hieän roõ ra; Xaù-lôïi-töû töø Phaät vaø Ñoäc-giaùc ra, ñoái vôùi loaïi khaùc khoâng hieän roõ ra,

Muïc-kieàn-lieân tröø Phaät Ñoäc-giaùc vaø Xaù-lôïi-töû ra, ñoái vôùi loaïi khaùc khoâng hieän roõ ra; cho ñeán ngöôøi ñoän caên tröø ngöôøi lôïi caên ra, ñoái vôùi loaïi khaùc khoâng hieän roõ ra. Chuù thuaät tröø ra thaàn thoâng, ñoái vôùi loaïi khaùc coù theå khoâng hieän roõ ra. Hoûi: Chuù thuaät naøo ñoái vôùi chuù thuaät naøo taát caû laøm cho khoâng hieän roõ ra? Ñaùp: Coù chuù thuaät vieân maõn, coù chuù thuaät khoâng vieân maõn; coù chuù thuaät thuø thaéng, coù chuù thuaät khoâng thuø thaéng. Vieân maõn thuø thaéng thì ñoái vôùi taát caû ñeàu coù naêng löïc khoâng hieän roõ ra. Khoâng vieân maõn khoâng thuø thaéng, thì tröø ra vieân maõn thuø thaéng, ñoái vôùi loaïi khaùc khoâng hieän roõ ra. Caùc loaïi thuoác tröø ra thaàn thoâng vaø chuù thuaät, ñoái vôùi loaïi khaùc

khoâng hieän roõ ra. nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì söùc maïnh cuûa chuù thuaät coù naêng löïc daãn phaùt caùc vò thuoác, chöù khoâng phaûi laø söùc maïnh cuûa caùc vò thuoác coù naêng löïc daãn phaùt chuù thuaät. Hoûi: Vò thuoác naøo ñoái vôùi vò thuoác naøo coù theå laøm cho khoâng hieän roõ ra? Ñaùp: Vò thuoác toát hôn ñoái vôùi vò thuoác keùm hôn coù theå laøm cho khoâng hieän roõ ra. trí ñaït ñöôïc töø nôi sinh ra, tröø ba loaïi tröôùc thì ñoái vôùi loaïi khaùc khoâng hieän roõ ra, bôûi vì thua keùm nhaát. Hoûi: Loaïi naøy thì neõo naøo ñoái vôùi neõo naøo coù theå laøm cho khoâng hieän roõ? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Ñòa nguïc chæ ñoái vôùi ñòa nguïc coù theå laøm cho khoâng hieän roõ, cho ñeán trôøi chæ ñoái vôùi trôøi coù theå laøm cho khoâng hieän roõ. Coù ngöôøi noùi: Ñòa nguïc chæ ñoái vôùi ñòa nguïc coù theå laøm cho khoâng hieän roõ; suùc sinh ñoái vôùi hai neõo khaùc; ngaï quyû ñoái vôùi ba neõo khaùc; trôøi ñoái vôùi naêm neõo coù theå laøm cho khoâng hieän roõ. Nhö vaäy noùi raèng ñòa nguïc coù theå khoâng hieän roõ ñoái vôùi naêm neõo, cho ñeán trôøi cung coù theå khoâng hieän roõ ñoái vôùi naêm neõo, ñaây goïi laø khoâng hieän roõ ra chöù khoâng phaûi laø quaù khöù. Khoâng hieän roõ ra aáy laø khoâng hieän roõ ra thöù hai. Khoâng phaûi laø quaù khöù thì khoâng phaûi laø hai loaïi quaù khöù, bôûi vì ñaõ aån kín maø truù trong hieän taïi. Coù quaù khöù cuõng khoâng hieän roõ ra, nghóa laø taát caû haønh ñaõ daáy khôûi-chôø daáy khôûi, ñaõ sinh ra-chôø sinh ra, ñaõ chuyeån ñoåi-ñang chuyeån ñoåi, ñaõ tích taäp-ñaõ hieän roõ-ñaõ quaù khöù, ñaõ dieät maát-ñaõ dôøi ñoåi, laø thuoäc veà quaù khöù-phaïm vi quaù khöù-ñôøi kieáp quaù khöù. Caùc caâu nhö vaäy ñeàu cuøng bieåu hieän roõ raøng caùc haønh quaù khöù. Quaù khöù aáy laø ñôøi quaù khöù. Khoâng hieän roõ ra aáy laø ñôøi khoâng hieän roõ ra. Coù chaúng phaûi laø quaù khöù cuõng chaúng phaûi laø khoâng hieän roõ ra, nghóa laø tröø caùc töôùng tröôùc. Trong naøy töôùng cuûa thanh ñoái vôùi teân goïi maø chuyeån ñoåi, nghóa laø neáu nhö phaùp laø ba caâu tröôùc, thì teân goïi ñaõ hieån baøy aáy ñeàu loaïi boû heát, coøn laïi ñieàu chöa hieån baøy thì laøm caâu thöù tö. ÔÛ ñaây laïi noùi theá naøo? Nghóa laø tröø ra taát caû caùc phaùp cuûa ñôøi quaù khöù-thaân Phaät hieän taïi vaø nhöõng phaùp ñaõ aån kín, choïn laáy hieän taïi coøn laïi taát caû vò lai vaø phaùp voâ vi. Hoûi: Nhö veà sau dieät heát cuõng döïa theo kieát ñoaïn maø laøm thaønh boán caâu phaân bieät, taïi sao trong naøy khoâng döïa theo kieát ñoaïn maø laøm thaønh boán caâu phaân bieät vaäy? ñaùp: Coù nôi noùi kieát ñoaïn, goïi laø taän-goïi laø dieät, khoâng coù nôi naøo noùi kieát

ñoaïn goïi laø khoâng hieän roõ ra.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.